

JAARVERSLAG 2008

JAARPLAN 2009

REKENKAMER UTRECHT

LEDEN

- ◆ dr. R.V. (Rob) Bijl
- ◆ mr. W.R. (Watze) de Boer (voorzitter)
- ◆ mr. drs. G.N.J.A. (Gerard) Bukkems
- ◆ B.J.L. (Ben) Degenhart

MEDEWERKERS STAFBUREAU

- ◆ dr. C. (Corine) Baarda (projectleider; tot 1 augustus 2008)
- ◆ drs. G. (Geke) Bouwers (projectleider)
- ◆ drs. M. (Maaïke) van Elteren (onderzoeker; vanaf maart 2008)
- ◆ drs. M. (Marcoen) Roelofs (ingeleend projectleider; tot november 2008)
- ◆ drs. F. (Floris) Roijackers (secretaris)
- ◆ V. (Vincent) Ruijter BA (ondersteuning, vanaf september 2008)
- ◆ A. (Alice) Schut (office manager; tot 1 april 2008)
- ◆ drs. J. (Joop) van der Zee (onderzoeker)

CONTACTGEGEVENS

Postadres: Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon: 030 - 286 1383
Fax: 030 - 286 1311
E-mail: rekenkamer@utrecht.nl
Website: www.rekenkamer.utrecht.nl

VOORWOORD

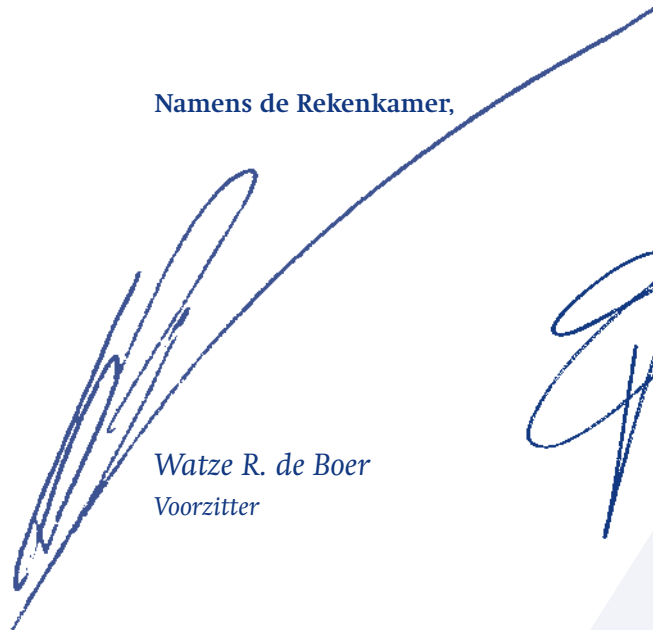
Het laatste jaar van deze raadsperiode (2006-2010) is aangebroken. Op 3 maart 2010 zijn de volgende gemeenteraadsverkiezingen gepland. Het komende jaar zal naar verwachting dan ook steeds meer in het teken komen te staan van politieke profilering. Er is gezaaid en in dit jaar wordt de oogst getoond.

Aan de taakuitvoering van de Rekenkamer verandert er niet veel in dit pre-verkiezingsjaar. Wij publiceren in 2009 ons rapport over het project Stationsgebied en ons rapport over het jeugd-en-veiligheidsbeleid. We starten nieuwe onderzoeken naar het beleid voor onderwijs-huisvesting en het leefbaarheidsbudget. In dit jaarverslag/jaarplan geven wij een compleet overzicht van onze activiteiten en (geplande) publicaties in 2008 en 2009.

Die onverstoorbaarheid in de taakuitvoering hoort bij de Rekenkamer. Wij kijken naar de feiten, zonder politieke kleuring, ook in de opmaat naar het verkiezingsjaar. Dit is door de wetgever zo bedoeld en gewaarborgd, bijvoorbeeld door de benoemingstermijn van zes jaar van de leden van de Rekenkamer vast te leggen in de Gemeentewet. Dit is bewust afwijkend van de zittingstermijn van vier jaar van het raadslid. Het raadslid dient in die periode politieke doeleinden (volksvertegenwoordiging). De Rekenkamer kijkt vanuit een onafhankelijke positie wat er terecht komt van de door de politiek overeengekomen ambities, zoals vastgelegd in het gemeentelijke beleid.

Op één punt spelen wij in ons onderzoeksprogramma wel in op de volgende raadsperiode. Aan het begin van die periode zullen wij een voortgangsrapportage publiceren over de mate waarin de raadsbesluiten zijn uitgevoerd, die zijn genomen naar aanleiding van onze rapporten uit 2006-2010. Daartoe starten wij dit jaar een vervolgonderzoek. Wij beogen hiermee de nieuwe raad te ondersteunen in zijn controlerende rol.

Namens de Rekenkamer,

Watze R. de Boer
Voorzitter

Floris Roijackers
Secretaris

INHOUDSOPGAVE

JAARVERSLAG 2008

1	Terugblik op 2008	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Wat hebben we gedaan?	4
1.3	Wat hebben we bereikt?	7
1.4	Overige activiteiten	9
1.5	Wat heeft het gekost?	10

JAARPLAN 2009

2	De plannen voor 2009	11
2.1	Inleiding	11
2.2	Wat willen we bereiken?	11
2.3	Wat gaan we daarvoor doen?	11
2.4	Overige activiteiten in 2009	14
2.5	Wat gaat het kosten?	15

BIJLAGE

Publicaties Rekenkamer Utrecht	16
---------------------------------------	-----------

1 TERUGBLIK OP 2008

1.1 INLEIDING

De Rekenkamer Utrecht is een onafhankelijk orgaan van de gemeente Utrecht, dat onderzoek doet naar “de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur” (Gemeentewet, artikel 182). De Rekenkamer beschikt over de bevoegdheid alle documenten in te zien en alle informatie in te winnen bij het gemeentebestuur, die zij nodig acht voor het uitoefenen van haar taak.

Jaarlijks leggen wij verantwoording af aan de gemeenteraad over onze taakuitoefening, zoals de Gemeentewet voorschrijft vóór 1 april. Tegelijkertijd publiceren wij onze onderzoeksplannen voor het nieuwe jaar (zie hoofdstuk 2).

In dit hoofdstuk blikken wij terug op de activiteiten van de Rekenkamer in 2008. Wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? In de paragrafen 1.2 en 1.3 geven wij een beeld van onze prestaties en bereikte resultaten in 2008. In paragraaf 1.4 geven wij een overzicht van de overige activiteiten van de Rekenkamer. Paragraaf 1.5 bevat het overzicht van de financiën van de Rekenkamer in 2008.

1.2 WAT HEBBEN WE GEDAAN?

Missie Rekenkamer

De Rekenkamer Utrecht wil een bijdrage leveren aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, het beheer en de organisatie van de gemeente Utrecht en de controle op de rechtmatigheid van het financieel beheer en de financiële verantwoording.

Deze missie geven wij gestalte door onderzoek te verrichten naar het gemeentelijke beleid en de bedrijfsvoering. Ieder jaar kiezen wij een aantal onderwerpen uit waarop wij ons richten. Onze bevindingen en conclusies publiceren we in rapportages aan de gemeenteraad. In onze rapporten schrijven wij op waar de gemeente tekortschiet en waar het goed gaat in de beleids- en bedrijfsvoering. Wij doen ook aanbevelingen hoe het beter kan.

Wij richten onze boodschap in de eerste plaats aan de Utrechtse gemeenteraad en het college van B&W. Daarnaast brengen wij de onderzoeksresultaten onder de aandacht van de gemeentelijke diensten, de instellingen waarmee de gemeente samenwerkt en de Utrechtse burgers, via de website www.rekenkamer.utrecht.nl en de media.

Publicaties in 2008

In 2008 publiceerden wij, zoals gepland, drie onderzoeksrapporten en voltooiden wij één rekenkamerbrief, die begin 2009 aan de raad is gezonden (rekenkamerbrief *Uitgezette gelden*).^{*} We hadden gepland om het rapport over het project Stationsgebied in 2008 te publiceren, maar naar aanleiding van een expertmeeting besloten wij om dit onderzoek uit te breiden en in 2009 te publiceren. Het rapport over externe inhuur door de gemeente Utrecht is eerder gepubliceerd dan gepland, waardoor er toch drie onderzoeksrapporten zijn uitgebracht in 2008.

^{*} Een rekenkamerbrief is een beknopte rapportage van de Rekenkamer, op basis van een onderzoek van beperkte omvang.

De volgende rapporten zonden wij in 2008 aan de raad.

ONDERZOEKSRAPPORTEN IN 2008

- ◆ UW HOLDING BV.
Sturing en toezicht door de gemeente Utrecht (februari 2008).
- ◆ BETAALDE BAAN.
Een onderzoek naar de loonkostensubsidieregeling van de gemeente Utrecht (juni 2008)
- ◆ BETROKKEN VAN BUITEN- WORDT GEVOLGD.
Vervolgonderzoek naar externe inhuur bij de gemeente Utrecht (november 2008)

In het eerste onderzoek, *UW Holding BV*, heeft de Rekenkamer gekeken naar de band tussen de gemeente en het bedrijf UW Holding BV. De gemeente heeft verschillende bestuurlijke en financiële bindingen met UW. Zo is de gemeente aandeelhouder van UW, verleent ze subsidie aan UW voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening en sluit ze contracten af met UW voor dienstverlening op het gebied van re-integratie. De complexiteit van de band tussen gemeente en UW en de financiële tekorten bij UW in de afgelopen jaren vormden de aanleiding voor ons onderzoek. Wij gingen in het onderzoek na of de gemeente goed zicht heeft op de bestuurlijke en financiële risico's en hoe de gemeente omgaat met de financiële tekorten bij UW.

Het tweede rapport, *Betaalde Baan*, is het resultaat van een onderzoek dat op verzoek van de gemeenteraad is uitgevoerd. We gingen na in hoeverre er bij de gemeente zicht is op de resultaten van de loonkostensubsidieregeling en wat de resultaten zijn. Daarnaast keken we hoe de gemeente zorgt voor een maximaal effect van de subsidieregeling en hoe de gemeente de resultaten van de loonkostensubsidieregeling verder kan verbeteren.

Het derde rapport, *Betrokken van buiten - wordt gevolgd*, is een vervolgonderzoek naar externe inhuur door de gemeente. In dit onderzoek ging de Rekenkamer na in hoeverre het college het raadsbesluit van 13 oktober 2005 heeft uitgevoerd. Dit raadsbesluit is genomen naar aanleiding van de aanbevelingen van de Rekenkamer in 2005 over externe inhuur door de gemeente (*Betrokken van buiten. Een onderzoek naar externe inhuur bij de gemeente Utrecht*).

Lopend onderzoek in 2008

In 2008 zijn we met drie onderzoeken begonnen, waarvan de resultaten in 2009 gepubliceerd zullen worden.

LOPEND ONDERZOEK IN 2008

Rekenkamerbrief - Uitgezette gelden
Stationsgebied
Jeugd en veiligheid – vervolgonderzoek

PUBLICATIE

Januari 2009
Mei 2009 (verwacht)
Augustus 2009 (verwacht)

Rekenkamerbrief Uitgezette gelden

De rekenkamerbrief *Uitgezette gelden - in ijzer en beton* gaat over de wijze waarop de gemeente omgaat met geld dat zij tijdelijk niet nodig heeft (een onderdeel van de taak van de Treasury). De aanleiding was de kredietcrisis en de berichten over gemeenten en provincies die geld hadden uitstaan bij banken die in grote problemen zijn gekomen. We keken ook naar de bredere betekenis van de kredietcrisis voor de gemeente: de mogelijke effecten daarvan op de bedrijfsvoering van de gemeente Utrecht.

Stationsgebied

In 2008 hebben wij een start gemaakt met de uitvoering van het onderzoek naar het project Stationsgebied. Met dit project wil de gemeente, in samenwerking met private partners, realiseren dat het stationsgebied economisch optimaal wordt benut en dat de bereikbaarheid van en leefbaarheid in het gebied verbetert. De hoofdvraag van ons onderzoek luidt: is de informatievoorziening door het college van B&W aan de raad toereikend voor de raad om zijn kaderstellende en controlerende rol te kunnen vervullen? Naar aanleiding van een bijeenkomst met externe deskundigen in oktober 2008 besloten wij een aantal aspecten van het project Stationsgebied nader te onderzoeken. De publicatie van het rapport is om deze reden uitgesteld naar het voorjaar van 2009.

Jeugd en veiligheid

In 2005 voerde de Rekenkamer een onderzoek uit naar het jeugd-en-veiligheidsbeleid van de gemeente Utrecht. In het Jaarplan 2008 stond het vervolgonderzoek aangekondigd. De vragenlijst waarmee een vervolgonderzoek traditioneel start, is aan het begin van het jaar uitgezet en in maart 2008 binnengekomen. Pas vanaf oktober bood de onderzoeksagenda voldoende ruimte om het onderzoek daadwerkelijk op te pakken. In het rapport zullen wij een actueel beeld schetsen van de uitvoering van de raadsbesluiten van 2005 en een oordeel geven over of dit in de praktijk geleid heeft tot verbetering van de aanpak van jeugdoverlast en -criminaliteit.

Wonen

In 2008 deden wij een vooronderzoek naar wonen en de sociale samenhang in Utrechtse wijken. Wij gingen na welke informatie de gemeente heeft over sociale samenhang en hoe de gemeente de sociale samenhang waar nodig probeert te verbeteren. Wij constateerden dat er diverse monitoren zijn die toezien op de ontwikkelingen rond de 'krachtwijken'. Bovendien constateerden wij dat het onderwerp moeilijk onderzoekbaar is door de Rekenkamer en meer geschikt is voor een wetenschappelijk onderzoek. Vanwege de beperkte toegevoegde waarde van een rekenkameronderzoek zien wij er van af het onderzoek in de nabije toekomst op te starten.

1.3 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

De resultaten van ons onderzoek drukken wij uit in de mate waarin:

- a) de raad onze aanbevelingen overneemt;
- b) het college van burgemeester en wethouders toezeggingen doet om aanbevelingen uit te voeren en actie onderneemt om de toezeggingen en raadsbesluiten uit te voeren;
- c) het functioneren van de gemeente daadwerkelijk verbetering te zien geeft naar aanleiding van het rekenkameronderzoek.

Van de drie rapporten die wij hebben gepubliceerd zijn van de eerste twee alle aanbevelingen overgenomen door de raad, enkele na aanpassing door de raadscommissie. Van het laatste rapport (over externe inhuur), dat in november is gepubliceerd, is de raadsbehandeling nog niet afgerond. Het is daarom nog onduidelijk of de raad de aanbevelingen overneemt.

De Rekenkamer constateert, na uitvoering van diverse vervolgonderzoeken in de afgelopen jaren, dat de raadsbesluiten over rekenkamerrapporten niet altijd (volledig) worden uitgevoerd. Daardoor bestaat het risico dat de tekortkomingen die de Rekenkamer constateerde niet zijn weggenomen en dat het gemeentelijk functioneren op de betreffende terreinen geen verbetering te zien geeft. Dit is een punt van zorg voor Rekenkamer en gemeenteraad. Een recent voorbeeld is het vervolgonderzoek *Betrokken van buiten - wordt gevolgd* (zie verderop).

Met de onderzoeken uit 2008 zijn tot nu toe in ieder geval de volgende resultaten bereikt.

UW Holding BV. Sturing en toezicht door de gemeente Utrecht

Het rapport *UW Holding BV* is in februari 2008 gepubliceerd en werd in de commissie Maatschappelijke Ontwikkeling van 21 februari besproken. Het raadsadvies van de Rekenkamer werd op 6 maart 2008 vastgesteld door de raad, waarbij twee van de vijf raadsbesluiten afweken van de aanbevelingen:

- 1 over de organisatie van het gemeentelijk toezicht op verbonden partijen;
- 2 over de voordracht door de gemeente voor een commissaris van UW.

De raadscommissie was van mening dat deze twee aanbevelingen al teveel in een bepaalde oplossingsrichting gingen en had behoefte aan inzicht in andere opties. Over het tweede punt, de benoeming van een commissaris, heeft het college de opties op een rij gezet voor de raadscommissie. Daarna steunde de raadscommissie de aanbeveling van de Rekenkamer om geen wethouder meer voor te dragen voor benoeming in de Raad van Commissarissen van UW, maar een vakdeskundige zonder binding met het gemeentebestuur (commissie Mens en Samenleving, 16 september 2008).

Daarnaast vroeg de raadscommissie bij de behandeling van het rekenkamerrapport om een overzicht van verschillende mogelijke organisatievormen van UW en hoe deze zich verhouden tot de aanbestedingsplicht van de gemeente. Ook hierover zette het college in een notitie de opties op een rij voor de raadscommissie. De raadscommissie ondersteunde de voorkeur van het college om de huidige structuur van UW te handhaven. Wij hadden hierover overigens geen aanbeveling gedaan, maar wij drongen wel aan op een houdbare regeling voor de financiering van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening door UW. In 2009 zullen wij nagaan welke stappen hiertoe tot op heden zijn gezet, en wat de stand van zaken is van de uitvoering van de overige raadsbesluiten over ons rapport *UW Holding BV* (zie Jaarplan).

Betaalde Baan. Een onderzoek naar de Loonkostensubsidieregeling van de gemeente Utrecht

In juni 2008 publiceerden wij het rapport *Betaalde baan*. Het rapport werd op 10 juli 2008 besproken in de commissie Maatschappelijke Ontwikkeling en het raadsadvies werd door de raad vastgesteld op 25 september 2008; daarmee zijn alle aanbevelingen door de raad overgenomen.

De discussie tijdens de vergadering van de raadscommissie spitste zich vooral toe op de aanbeveling om controleerbare afspraken met werkgevers te maken over de begeleiding van de deelnemers aan de loonkostensubsidieregeling: wat is de toegevoegde waarde van deze afspraken; hoe moeten de afspraken er concreet uitzien; welke consequenties heeft dit voor de werkgevers en wat is hierbij precies de rol van de re-integratiebedrijven?

Daarnaast werd gesproken over de analyse van de succes- en faalfactoren. De raadscommissie vulde de suggesties van de Rekenkamer voor aandachtspunten in een analyse van succes- en faalfactoren verder aan.

Het college heeft tijdens de raadsvergadering toegezegd de aanbevelingen te zullen uitvoeren en de raad daarover nader te zullen informeren in juni 2009, wanneer het college aan de raad rapporteert over de effectiviteit van het re-integratiebeleid.

De Rekenkamer heeft het rapport *Betaalde baan* ingezonden voor de Goudvink 2008, de prijs van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies voor het beste rapport van het jaar.

Naar aanleiding van het onderzoek naar de loonkostensubsidieregeling publiceerden de medewerkers van het stafbureau (secretaris en onderzoeker) het artikel *Baat bij een baan met loonkostensubsidie?* in het vakblad Sociaal Bestek (nummer 10, oktober 2008).

Betrokken van buiten - wordt gevolgd. Vervolgonderzoek naar externe inhuur in de gemeente Utrecht

In 2008 voerden wij een vervolgonderzoek uit naar externe inhuur door de gemeente Utrecht. Wij gingen na of de raadsbesluiten die volgden op ons rapport *Betrokken van buiten* (2005) door het college zijn uitgevoerd. Op basis van het vervolgonderzoek constateerde de Rekenkamer dat geen van de besluiten die de raad in 2005 nam (volledig) is uitgevoerd. De wijze waarop de gemeente wil omgaan met externe inhuur is nog onvoldoende uitgewerkt in concernbrede kaders, regelgeving en dienstspecifiek beleid. Wij concludeerden dat onvoldoende is gewaarborgd dat de prijs-kwaliteitverhouding centraal staat bij externe inhuur door de gemeente Utrecht. Een belangrijke reden voor de achterblijvende uitvoering van de raadsbesluiten lijkt onder meer te zijn dat het college kiest voor een ander sturingsmiddel dan uitvoeringsregels voor externe inhuur, namelijk 'cultuurverandering'. In zijn reactie op het rapport heeft het college het verschil

van inzicht scherp verwoord. De Rekenkamer is nog altijd van mening dat er onvoldoende concrete prikkels zijn voor gemeentelijke opdrachtgevers om bij externe inhuur een goede prijs-kwaliteitverhouding te realiseren.

De raadscommissie Stad en Ruimte heeft de wethouder verzocht een plan van aanpak op te stellen voor het verbeteren van de omgang van de gemeente met externe inhuur. Dit plan zal opnieuw in de raadscommissie aan de orde komen.

1.4 OVERIGE ACTIVITEITEN EN ONTWIKKELINGEN

Contacten

In 2008 onderhielden wij nauw contact met de raad, onder meer door het regelmatig bijwonen van de raadsvergaderingen en de bijeenkomsten van de subcommissie Controle en Financiën. Ook had de Rekenkamer overleg met het presidium en de griffier over rekenkamergerelateerde onderwerpen (bijvoorbeeld: de rol van de Rekenkamer bij de raadsinformatieavond). Bovendien onderhielden wij contact met de burgemeester en de meest direct betrokken ambtenaren (onder andere de gemeentesecretaris en het hoofd van de Interne Auditafdeling).

In 2008 hadden wij op verzoek van het college een overleg met een afvaardiging van het college over het vervolgonderzoek naar externe inhuur. Het college had aangegeven graag beter geïnformeerd te willen worden over het onderzoek van de Rekenkamer. Naar aanleiding van het overleg hebben wij besloten het college voortaan weer uit te nodigen bij aanvang van een onderzoek, om het onderzoeksplan te presenteren en te bespreken. Het college heeft dan de gelegenheid zijn bestuurlijke visie te geven op het onderwerp van onderzoek en de Rekenkamer te wijzen op aandachtspunten. Dit zou ook nog kunnen tijdens de uitvoering. Na afsluiting van het feitenonderzoek staat de Rekenkamer niet meer open voor overleg. De Rekenkamer wil namelijk bij het college niet de verwachting wekken dat de rekenkameroordelen onderhandelbaar zijn en bij de buitenwereld niet de schijn wekken dat zij onder invloed van het college haar oordelen aanpast. Wij hebben college en raad in kennis gesteld van dit besluit.

Kennisuitwisseling

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) is een platform voor uitwisseling van kennis en ervaring voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies in Nederland. In 2008 namen wij deel aan de kringen van de NVRK (G4+1; Kring Onderzoek; Secretarissenoverleg) en droegen wij bij aan en bezochten wij het landelijk jaarcongres van de NVRK. In oktober 2008 bezochten wij het jubileumcongres van de Rekenkamer Rotterdam over het Rotterdams model van besturen.

Stafbureau

In 2008 waren er diverse personele ontwikkelingen bij het stafbureau. Per 1 april 2008 nam de *office manager* van de Rekenkamer afscheid; zij ging met pensioen. Haar takenpakket wordt voorlopig waargenomen door een uitzendkracht (één dag in de week). Daarnaast trok de Rekenkamer per 16 maart 2008 een extra onderzoeker aan (uitbreiding onderzoekscapaciteit).

In 2008 leende de Rekenkamer een 'projectleider onderzoek' uit aan de gemeente Zeist, tegen een kostendekkend tarief. Betrokken projectleider voerde een vervolgonderzoek uit in opdracht van de Rekenkamercommissie Zeist. Met de opbrengst konden wij een projectleider van de Algemene Rekenkamer inlenen, voor de uitvoering van het onderzoeksproject Stationsgebied. Het uitwisselen van kennis en ervaring met zusterinstellingen en het bieden van een stimulerende werkervaring aan betrokken medewerkers waren de aanleidingen voor deze samenwerking. Daarnaast is ook voor de andere medewerkers van het stafbureau geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering.

1.5 WAT HEEFT HET GEKOST?

Financieel overzicht 2008 (in EUR)

	BEGROTING 2008 (BIJGESTELD)	JAARREKENING 2008
Personeelskosten stafbureau	230.000	220.000
Honorering leden Rekenkamer	40.000	36.000
Bureaunkosten	15.500	16.000
Onderzoek uitbesteed	28.000	7.500
Overig uitbesteed werk	14.000	16.000
TOTAAL	327.500	295.500

De begroting is gedurende het jaar bijgesteld van EUR 334.000 naar EUR 327.500, in verband met de overheveling van het afdelingsbudget voor onderhoud van ICT naar de Dienst Ondersteuning. De onderschrijding op de bijgestelde begroting bedraagt in totaal EUR 32.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door:

Personeelskosten

De onderschrijding van de personeelskosten is veroorzaakt door de pensionering van de office manager. Vanaf september 2008 is voor de administratieve ondersteuning een uitzendkracht voor één dag in de week ingehuurd.

Daarnaast is de onderschrijding het gevolg van dat de nieuwe onderzoeksmedewerker niet eerder dan per half maart is aangesteld.

Onderzoek uitbesteed

De post onderzoek uitbesteed is fors onderschreden. De opbrengsten van de uitleen van een projectleider compenseerde de kosten van de inleen voor vervanging meer dan verwacht. Daarnaast was het alleen voor een klein project (vooronderzoek voor de onderzoeks-programmering) nodig om extra capaciteit in te huren.

2 DE PLANNEN VOOR 2009

2.1 INLEIDING

In paragraaf 2.2 gaan wij in op de doelen van de Rekenkamer voor 2009. In paragraaf 2.3 belichten we het lopende en nieuwe onderzoek en de overige activiteiten. In paragraaf 2.4 staat het overzicht van de financiën van de Rekenkamer in 2009.

2.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doel Rekenkamer

De Rekenkamer heeft de functie bij te dragen aan de kwaliteit van het bestuur van de gemeente Utrecht. Zij doet daartoe aanbevelingen die zijn gebaseerd op onderzoek. Wij richten ons onderzoek op die beleidsterreinen en die aspecten van de bedrijfsvoering van de gemeente Utrecht waarop wij risico's voor de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid zien en waarop de meerwaarde van rekenkameronderzoek het grootst is.

Onderzoek in 2009

Drie onderzoeken zijn in 2008 gestart en leiden in 2009 tot een rapportage aan de gemeenteraad. Daarnaast hebben wij twee nieuwe onderwerpen geselecteerd voor onderzoek dat in 2009 zal worden opgestart en zullen wij een vervolgonderzoek opstarten. Tot slot zullen wij, als wij daar aanleiding toe zien in 2009, rekenkamerbrieven aan de raad zenden over onderwerpen die actueel zijn en die wij als risicovol inschatten voor de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur.

2.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Lopend onderzoek

Een aantal onderzoeken dat in 2008 is gestart, loopt door in 2009.

LOPEND ONDERZOEK	PUBLICATIE
Rekenkamerbrief Uitgezette gelden - in ijzer en beton.	Januari 2009
Stationsgebied	Mei 2009 (verwacht)
Vervolgonderzoek Jeugd en veiligheid	Augustus 2009 (verwacht)

Rekenkamerbrief Uitgezette gelden - in ijzer en beton

In november 2008 besloten wij na te gaan hoe de gemeente Utrecht omgaat met geld dat zij tijdelijk niet nodig heeft voor uitgaven (een taak van de Treasury). Wij rondde de rekenkamerbrief af in december 2008. Om het college van B&W in de gelegenheid te stellen een reactie voor te bereiden, publiceerden wij de rekenkamerbrief na de jaarwisseling, 15 januari 2009, met de collegereactie als bijlage. Op 5 februari lichtten wij de rekenkamerbrief toe op de raadsinformatieavond en op 12 februari vond het debat in de commissie Mens en Samenleving plaats. Vier van de vijf aanbevelingen kregen de steun van de commissie. De discussie spitte zich toe op de noodzaak van het vastleggen van de praktijk van het uitzetten van geld in het Treasurystatuut. Bij het ter perse gaan van dit jaarverslag/jaarplan was de raadsbehandeling van de rekenkamerbrief nog niet afgerond.

Stationsgebied

In januari 2008 startten wij ons onderzoek naar de informatievoorziening aan de raad over het project Stationsgebied. In september 2008 ronden wij een eerste versie van het rapport af. Eind oktober bespraken wij het rapport met enkele externe experts. Dit leidde tot extra onderzoeksvragen en uitzoekwerk. De publicatie is daardoor uitgesteld tot mei 2009. Wij zullen dan concrete aanbevelingen doen om de informatievoorziening aan de raad over het project Stationsgebied te verbeteren.

Vervolgonderzoek Jeugd en veiligheid

In het vervolgonderzoek *Jeugd en veiligheid* kijken we of de besluiten die de raad nam naar aanleiding van het rekenkameronderzoek *Jeugd en veiligheid* uit 2005 door het college zijn uitgevoerd. Wij beogen hiermee de controle van de raad op zijn besluiten te versterken en de doorwerking van de aanbevelingen van de Rekenkamer te bevorderen. Tijdens het feitenonderzoek gaven wij de burgemeester en de wethouder Jeugd de gelegenheid hun bestuurlijke visie en doelstellingen uiteen te zetten.

Nieuw onderzoek

De keuze voor de onderwerpen is als volgt verlopen:

- a) Longlist: in oktober 2008 raadpleegden wij de raad voor suggesties voor mogelijke onderwerpen en gingen zelf ook na welke onderwerpen relevant leken.
- b) Shortlist: door toepassing van onze selectiecriteria (maatschappelijk belang, financieel belang, risico's, toegevoegde waarde rekenkameronderzoek, etc.) brachten wij de longlist terug tot een shortlist van zes onderwerpen.
- c) Selectie: voor alle zes de onderwerpen hebben we een kort vooronderzoek uitgevoerd, om knelpunten en risico's in kaart te brengen.

Ten slotte is op basis van de vooronderzoeken een tweetal onderwerpen geselecteerd. De andere onderwerpen zijn volgonderwerpen geworden (zie verderop) en komen op de 'longlist' voor volgend jaar.

In 2009 maakt de Rekenkamer een start met de volgende nieuwe onderzoeken.

NIEUW ONDERZOEK	STARTMOMENT
Onderwijshuisvesting	Voorjaar 2009
Leefbaarheidsbudget	Najaar 2009
Voortgangsrapportage 2006 – 2009 (vervolgonderzoek)	Najaar 2009

Onderwijshuisvesting

De gemeente Utrecht heeft een ambitieus programma voor het inlopen van achterstallig onderhoud van schoolgebouwen (Masterplan onderwijshuisvesting). De financiële omvang belooft circa EUR 200 miljoen, voor primair en voortgezet (speciaal) onderwijs samen. Uit voortgangsrapportages blijkt dat de uitvoering van het programma achterblijft bij wat was beoogd. Bij de raad leeft de vooronderstelling dat de uitvoering van onderwijshuisvestingprogramma efficiënter kan. In ons onderzoek zullen wij dit nader analyseren en nagaan wat verbetermogelijkheden zijn.

Leefbaarheidsbudget

Het leefbaarheidsbudget is een budget van EUR 1 miljoen per jaar per wijk, dat de gemeente beschikbaar stelt voor initiatieven van burgers ter verbetering van de kwaliteit van de eigen buurt. Per jaar worden er circa 500 projecten gerealiseerd door burgers. Het doel is dit te laten toenemen tot 2.500 projecten in 2012. In het onderzoek willen wij het doelbereik van het leefbaarheidsbudget in kaart brengen en nagaan welke knelpunten zich voordoen en risico's er zijn.

Voortgangsrapportage 2006 - 2009 (vervolgonderzoek)

In ons jaarverslag (zie hoofdstuk 1) constateren wij dat niet alle besluiten die de raad nam naar aanleiding van onze rapportages door het college (volledig) worden uitgevoerd. In 2009 zullen we mede om die reden een vervolgonderzoek opstarten voor alle rekenkamerrapporten uit de periode 2006-2009 waarvan we tot op heden de doorwerking nog niet in kaart hebben gebracht.

Dit zijn de volgende rapporten:

- 2009: Stationsgebied
- 2009: Uitgezette gelden (treasuryfunctie)
- 2008: Betaalde baan (resultaten loonkostensubsidieregeling)
- 2008: UW Holding BV (sturing en toezicht)
- 2007: Gericht en geregeld (handhaving van regelgeving)
- 2007: Berichten aan burgers (persberichten)
- 2006: Maak werk van bijstand (re-integratiebeleid)

De hoofdvraag in het vervolgonderzoek luidt: zijn de raadsbesluiten naar aanleiding van het rekenkameronderzoek door het college in uitvoering genomen? De voortgangsrapportage publiceren wij na de verkiezingen (3 maart 2010) en de collegevorming. Wij beogen hiermee de controlerende taak van de (nieuwe) raad te ondersteunen.

Volgonderwerpen

Naast de uitvoering van de onderzoeksprojecten zullen wij ons oriënteren op een aantal onderwerpen voor een rekenkamerbrief in 2009 of nieuw onderzoek in 2010. De volgende onderwerpen zullen wij volgen:

- ◆ Het 'controlehuis' van de gemeente Utrecht. In 2007 is de gemeentelijke accountantsdienst opgeheven en verleent de raad aan een externe accountant de opdracht tot controle van de jaarrekening. Eén van de motieven hiervoor was kostenbesparing. Wij zijn benieuwd of de verwachtingen van de nieuwe opzet van het controlehuis zijn waargemaakt.
- ◆ Bij de onderwerpselectie voor het onderzoeksprogramma van 2009 vielen een paar onderwerpen af, omdat de Rekenkamer naar eigen inschatting op dit moment meer toegevoegde waarde heeft op andere terreinen. De afgevalen onderwerpen zullen wij wel blijven volgen in 2009: het asbestbeleid, het beleid voor kantoorontwikkeling en bedrijventerreinen, het luchtkwaliteitsbeleid van de gemeente Utrecht en het 'krachtwijkenbeleid'.

Rekenkamerbrieven

Gedurende het jaar kunnen wij besluiten de raad te informeren over interne of externe ontwikkelingen die het functioneren van de gemeente kunnen beïnvloeden. Deze kunnen voor ons aanleiding zijn voor kort onderzoek. Hierover rapporteren wij aan de raad met een rekenkamerbrief. Begin 2009 is de rekenkamerbrief *Uitgezette gelden – in ijzer en beton* gepubliceerd.

2.4 OVERIGE ACTIVITEITEN IN 2009

Contacten Rekenkamer - raad

De Rekenkamer zal in 2009 het contact met de raad goed onderhouden. Wij zullen onder meer in het najaar de raad vragen naar suggesties voor ons onderzoeksprogramma 2010. Maar ook tussentijds staan wij open voor gemotiveerde verzoeken om onderzoek. Wij maken zelf de afweging of, hoe en wanneer we het onderzoek uitvoeren.

Voor de onderzoeksplannen van het nieuwe onderzoek (Onderwijshuisvesting en Leefbaarheidsbudget) zullen wij raadsleden raadplegen. Wij beogen hiermee een goed beeld te krijgen van de mogelijke verwachting van het onderzoek in de raad (welke vragen zouden raadsleden centraal stellen in het onderzoek?). Na afronding van het onderzoeksplan zenden wij het ter kennisgeving aan de raad en aan het college, de gemeentesecretaris en de betrokken dienst- en afdelingshoofden.

Contacten Rekenkamer - college

Aan de wethouder (portefeuillehouder) bieden wij aan een toelichting te geven op het onderzoeksplan. De wethouder krijgt dan de gelegenheid zijn bestuurlijke visie op het onderwerp te geven en de Rekenkamer te wijzen op aandachtspunten voor het onderzoek.

Kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering

Ook in 2009 zullen wij actief deelnemen aan kennisuitwisseling met andere rekenkamers en er voor zorgen dat de deskundigheid van de leden en de staf van de Rekenkamer Utrecht zich verder ontwikkelt.

2.5 WAT GAAT HET KOSTEN?

Financieel overzicht 2008 en 2009 (in EUR)

	BEGROTING 2008 (bijgesteld)	JAARREKENING 2008	BEGROTING 2009
Personeelskosten stafbureau	230.000	220.000	230.000
Honorering leden	40.000	36.000	40.000
Bureaunkosten	15.500	16.000	16.000
Onderzoek uitbesteed	28.000	7.500	33.000
Overig uitbesteed werk	14.000	16.000	16.000
Totaal	327.500	295.500	335.000

Personeelskosten

Het stafbureau van de Rekenkamer bestaat uit 4 personen (3 fte). De personeelsformatie is daarmee volledig ingevuld. Daarnaast huren wij op uitzendbasis voor één dag in de week administratieve ondersteuning in.

Honorering leden

De wijze van honorering van de leden is vastgelegd in de Verordening Rekenkamer Utrecht.

Bureaunkosten

De bureaunkosten zijn de kosten van de bedrijfsvoering van de Rekenkamer: kantoorbenodigdheden, ICT, opleiding, het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies e.d.

Onderzoek uitbesteed

Deze post benutten wij voor de inhuur van tijdelijke extra onderzoekscapaciteit of expertise, als dat nodig is. De verwachting is dat we in 2009 voor één van onze onderzoeksprojecten extra capaciteit zullen inhuren.

Overig uitbesteed werk

Deze post is voor de ontwerp- en drukkosten van onze publicaties.

BIJLAGE Publicaties Rekenkamer Utrecht

De publicaties van de Rekenkamer vanaf 2005 zijn opgenomen. Een volledig overzicht van publicaties van de Rekenkamer(-commissie) vindt u op de website www.rekenkamer.utrecht.nl

Onderzoeksrapporten 2008

- ◆ *Betrokken van buiten - wordt gevolgd. Vervolgonderzoek naar externe inhuur in de gemeente Utrecht (november 2008).*
- ◆ *Betaalde baan. Een onderzoek naar de loonkostensubsidieregeling van de gemeente Utrecht (juni 2008).*
- ◆ *UW Holding BV - sturing en toezicht door de gemeente Utrecht (februari 2008).*

Onderzoeksrapporten 2007

- ◆ *Gericht en geregeld. Een onderzoek naar handhaving van regels door de gemeente Utrecht (oktober 2007).*
- ◆ *Berichten aan burgers. Een onderzoek naar de persberichten van de gemeente Utrecht (oktober 2007).*
- ◆ *Gaten in het geheugen - wordt gevolgd. Vervolgonderzoek naar het archiefbeleid van de gemeente Utrecht (mei 2007).*

Onderzoeksrapporten 2006

- ◆ *Maak werk van bijstand. Een onderzoek naar de reïntegratie van bijstandsgerechtigden in de gemeente Utrecht (oktober 2006).*

Onderzoeksrapporten 2005

- ◆ *Betrokken van buiten. Een onderzoek naar externe inhuur bij de gemeente Utrecht (augustus 2005).*
- ◆ *Jeugd en veiligheid. Een onderzoek naar het jeugd-en-veiligheidsbeleid van de gemeente Utrecht (mei 2005).*

Rekenkamerbrieven

- ◆ 2008-01 (december 2008). *Uitgezette gelden - in ijzer en beton.*
- ◆ 2006-03 (juni 2006). *Regelingen schadecompensatie gemeente Utrecht.*
- ◆ 2006-02 (juni 2006). *Grondexploitatie Leidsche Rijn – wordt gevolgd.*
- ◆ 2006-01 (mei 2006). *Beoordeling Verantwoording 2005.*
- ◆ 2005-02 (oktober 2005). *Bedrijfsvoering - wordt gevolgd.*
- ◆ 2005-01 (april 2005). *De som opgemaakt. Beoordeling Programmaverantwoording 2004.*

Overige publicaties

- ◆ *Over plussen en minnen... Informatiebrochure Rekenkamer Utrecht. Herziene uitgave (februari 2006).*

De Rekenkamer Utrecht wil door middel van onderzoek bijdragen aan het verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid, het beheer en de organisatie van de gemeente Utrecht. Met haar rapporten beoogt ze de controlerende functie van de gemeenteraad te versterken. Voor de bevolking van de gemeente Utrecht wil ze zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed en wat er terecht komt van de beleidsvoornemens van de gemeente.